

lige nyere forslag til klassifikation, undertiden med mere end en dimension. Bag flere af overvejelserne ligger en apriori opfattelse af produktive/ikke-produktive aktiviteter, et forsøg på at finde de 'dynamiske' brancher etc. Forfatterens konklusion er, at der er meget lidt vundet ved at ændre de eksisterende ISIC og NACE klassifikationer til fordel for andre, lige så stive definitioner.

Herefter tages fat i diskussionen om husholdningernes og virksomhedernes serviceforbrug; vil det fremover blive 'trukket tilbage' eller vil flere og flere funktioner blive eksternaliseret? Der er mange modgående strømme – de løntunge funktioner erstattes ofte af husholdningsmaskiner, eller omgås via automatisering. Desuden kan den ændring af erhvervs- og livsstilen, der satte ind med kvindernes ligeberettigelse og erhvervsdeltagelse, næppe vendes. Et fundamentalt argument for ændret fordeling af servicefunktionerne har været den lavere produktivitetstigning. Det er imidlertid særdeles vanskeligt at give et håndfast bud på produktivitet udviklingen i serviceerhvervene.

Bogen slutter med et længere kapitel om lokaliseringskonsekvenser; konklusionen er en deling mellem stedbundne funktioner – typisk de der betjener husholdninger og mindre virksomheder – og de mere dynamiske funktioner, der kan betjene sig af telekommunikation mm.

Herefter følger godt 50 siders bilag, hvor dels den regionale erhvervsudvikling og dels nogle modeller for regional erhvervsudvikling gennemgås.

Hans Thor Andersen

Timothy Barnekov, Robin Boyle & Daniel Rich: *Privatism and urban policy in Britain and the United States.*

Oxford University Press, Oxford 1989. XIV, 267 s., 24 cm. GBP 35.-.

Privatiseringsbegrebet dukkede for alvor op sidst i 1970'erne og blev i det følgende årti søgt omsat i praksis i USA og UK. Et generelt behov for nytænkning i bypolitikken blev derfor overtaget af privatiseringens tilhængere. Så massivt at bypolitik i det post-industrielle, high tech samfund er blevet identisk med deregulering og privatisering. Resultatet har været, og er, en ændret prioritering af de samfundsmæssige opgaver, samt etableringen af en anden værdiskala: Økonomisk effektivitet og vækst er blevet den altoverskyggende målsætning for bypolitikken. Til gengæld er de sociale behov blevet stærkt reducerede;

overladt til individet eller markedet. Denne omlægning af den angelsaksiske bypolitik er for længst smittet af på resten af Europa, omend ikke uden betydelige modifikationer.

Bogens emne er privatisering og bypolitik i USA og UK. Det kommer den godt rundt om og ned i de mindste detaljer, men til gengæld mister læseren overblikket. Det må søges andetsteds.

Hans Thor Andersen

Counterurbanization: the changing pace and nature of population deconcentration. Ed. by A. G. Champion.

Arnold, London 1989. XXII, 266 s., fig. 25 cm. GBP 27.-.

Emnet er 'counterurbanization', dvs den decentralisering i befolkningsfordelingen der har kunnet iagttages i den vestlige verden fra o 1970. Storbyvækstens ophør punkterede mange lokale drømme om lokale kraftcentre og ikke mindst den almene antagelse, at koncentration ikke alene var en nødvendig konsekvens af udviklingen, men ligefrem en forudsætning for vækst og fremgang på alle områder. I stedet decentraliseredes samfundene; befolkning og erhverv viste sig at kunne trives også i mindre byer og rene landområder. Bogen søger at evaluere denne udviklingsfase, der pt synes bremset/ ophørt.

Problemstillingerne trækkes op i et indledningskapitel, hvorpå der følger en lidt tynd gennemgang af begreb og metode. Der mangler en uddybning af sammenhænge mellem counterurbanization og det post-industrielle (postmoderne?) samfunds fremtoning. Der reflekteres meget lidt over den valgte indfaldsvinkel: Befolkningsudvikling og fordeling.

Resten af bogen er viet til 11 'nationalkapitler' – USA, UK, Vesttyskland, Italien, Japan, Danmark, Norge m.fl. Det er som regel gode kapitler, der kan læses hver for sig. Men en stor del af pladsen er anvendt på en bred, beskrivende introduktion af det enkelte land og dets særlige forhold.

Bogen er udpræget deskriptiv, og som sådan lever den op til sit formål som lærebog på førstedsstudiet.

Hans Thor Andersen

Alfred Schinz: *Cities in China. (Urbanization of the earth, 7).*

Borntraeger, Berlin 1989. VIII, 492 s., ill. & 1 kort i lomme. 28 cm. DEM 185.-.

Bogen indledes af en kort oversigt over den kinesiske udvikling, navnlig med henblik på urbanisering. Dernæst følger et

længere kapitel omhandlende perioderne i den kinesiske urbanisering og en karakteristik af de enkelte regioner i Kina. Bogens tredie del er en godt tre hundrede siders gennemgang af de større kinesiske byer med talrige fotos og kortskitser.

Bogen efterlader indtrykket af et meget omhyggeligt og systematisk arbejde og vil kunne anvendes som opslagsværk. Der savnes lidt en afrunding på de 300 siders gennemgang af kinesiske storbyer.

Hans Thor Andersen

Gordon Logie: *Elsevier's dictionary of physical planning: in six languages: English, French, Italian, Dutch, German, and Swedish.*

Elsevier, Amsterdam 1989. 468 s., 25 cm. USD 184.25.

Bogen er en komplettering af en international planlægningsordbog i fem bind. For dels at opsamle nye begreber, dels at sikre et behændigt opslagsværk uden den måske lidt uhensigtsmæssige opdeling, 5-bindsværket lider under, har forlaget udsendt dette værk.

Langt hovedparten af pladsen bruges til en engelsksproget liste over planlægnings- og -beslægtede udtryk med de ækvivalente udtryk på fransk, italiensk, tysk, nederlandsk og svensk. Det sidste giver også danskere en chance for at være med. Endvidere henvises til beslægtede udtryk/ begreber. Hertil kommer så en opslagsmulighed på hvert af de fem nævnte sprog – hvis der skulle være brug for at anvende en sådan indfaldsvinkel.

Kort og godt en særdeles nyttig bog.

Hans Thor Andersen

Labour migration: the internal geographical mobility of labour in the developed world. Ed. by James H. Johnson and John Salt.

Fulton, London 1990. VIII, 215 s., fig. 24 cm. Pris ikke oplyst.

Emnet er arbejdskraftens geografiske mobilitet i den vestlige verden. Vel at mærke indenfor de enkelte lande. Denne form for migration er af beskedent omfang i de fleste lande, men gennem en længere år-række er det en af de vigtige faktorer bag ændringerne i den demografiske, økonomiske, sociale og ikke mindst geografiske struktur.

Bogen består af to dele. I første del præsenteres eksempler fra USA, Japan, UK og Frankrig. Anden del præsenterer nogle centrale blokeringer for arbejdskraftens frie mobilitet. I beslutningsfasen er de

enkelte husstande påvirket af en lang række faktorer, der gør det særdeles vanskeligt at opstille matematiske modeller til prognosemageri. Men det står fast, at trods virksomhedernes voksende geografiske mobilitet er arbejdskraftens mobilitet for stadig nedadgående: Husstande med to udearbejdende personer og en ejerbolig er lidet mobile. Helt galt bliver det, såfremt der er tale om højtuddannede; de kan kun vanskeligt finde relevant beskæftigelse uden for storbyregionerne.

Bogen er en fin introduktion og præsentation af problemer vedr. arbejdskraftens geografiske mobilitet. Men den egner sig næppe til undervisningsbrug.

Hans Thor Andersen

Yorgos Y. Papageorgiou: the isolated city state: an economic geography of urban spatial structure.

Routledge, London 1990. XXII, 466 s., fig. 23 cm. GBP 75.-.

Bogen indledes med en række 'store' spørgsmål som, hvorvidt suburbaniseringen er en konsekvens af et forarmet bymiljø. Hvorfor er tredje verdens byernes udvikling væsensforskellig fra de industrialiserede lande? Hvad er årsagerne til en række storbyers økonomiske og sociale deroute? Eksisterer der en optimal ejendomsbeskatning af boligmassen? Disse og flere andre spørgsmål angiver mere eller mindre intentionerne med bogen. Den er opbygget ved hjælp af 17 kapitler, hvert bestående af en koncentreret tekst, en matematisk udledning af teksten samt fyldige noter med ord- og tegnforklaringer. Emnerne er agglomeration, individuel adfærd, rationelt valg, betydningen af indkomstvariationer, de centrale bydeles forhold, public choice, decentralisering – kort sagt en liberal udgave af 'spatial economics'.

En del af de spørgsmål, forfatteren opstiller, afspejler hans indfaldsvinkel; der er forskelle i de mekanismer og strukturer, der skaber henholdsvis den rige verdens og den fattige verdens byer. Det plejer sjældent at overraske geografer, at der er forskelle fra sted til sted. Men åbenbart er forfatteren ikke geograf, eller også er han blevet grebet af sit abstrakte modelmageri.

Bogen er iøvrigt svær at læse.

Hans Thor Andersen

Nakskov: Bevaringsværdier i byer og bygninger 1990.

Miljøministeriet. Planstyrelsen, i samarbejde med Nakskov kommune. 1990. 52

s., ill. 35 cm. DKR 250.-.

Værket er første bind i en ny atlaserie fra Planstyrelsen. Formålet er at tilvejebringe ikke blot en registrant over frednings- og bevaringsværdige ejendomme, men også en udpegning af historiske eller på anden måde karakteristiske 'bymiljøer'. Denne kortlægning forudsætter en historisk synsvinkel på den aktuelle lokalitet og dens by- og bygningsmiljø. Herved bliver landskabet og dets omformning inddraget.

Første halvdel er en let læst og velillustreret gennemgang af kulturlandskabet i og omkring Nakskov. Der redegøres for, hvordan træk fra tidligere perioder har skabt den nuværende by og dens særlige miljø, og hvordan landskab og bebyggelse er intimt forbundet i deres udvikling. Men der gøres ikke noget ud af fx den erhvervs-mæssige forskydning eller af de mennesker, der levede og lever i byen. Det ligger desværre uden for værkets formål, der angiveligt er at sikre bevaringen af bymiljøer og bygninger, fx via byfornyelsesplanlægning, kommuneplanlægning etc. Anden del er en klassificering af bevaringsværdige ejendomme. Men flot og læseværdigt er det.

Hans Thor Andersen

G.I. Marchuk, A.S. Sarkisyan: Mathematical modelling of ocean circulation.

Springer, Berlin 1988. XV, 292 s., fig. 25 cm, DEM 198.-.

Denne bog omhandler numerisk modellering af havstrømme, hvilket er et emne, som i øjeblikket er uhyre populært blandt hydrodynamikere og oceanografer. Forfatterne er russere, hvilket i sig selv forlener bogen med en vis interesse.

Inddelingen er som følger: I kapitel 1 løses de grundlæggende hydro- og termodynamiske ligningssystemer, og i kapitel 2 præsenteres en matematisk formulering af grundprincipperne i computermode-llen, herunder konstruktionen af det gridnet, hvori de numeriske beregninger finder sted. Kapitlerne 3 og 4 indeholder en udvikling af computeralgoritmen og en præsentation af den numeriske model. I det omfattende afsluttende kapitel beregnes endelig det globale tredimensionale strømningens mønster i verdenshavene. Beregningerne foretages ved hjælp af T, S-målinger kombineret med vindobservationer og havbundens topografi. Det anvendte gridnet har en størrelse på 1°. Resultaterne sammenlignes dels med empiriske data, dels med andre teoretiske modeller. For at demonstrere modellens

anvendelighed i mindre skala foretages endvidere en beregning af cirkulationen i Sortehavet.

Bogens mange formler (i alt 636 er nummereret) giver et temmelig skrækkindjagende indtryk. Dog er værkets opbygning logisk og grundig, hvilket betyder, at andre end matematikere er i stand til at læse det.

Troels Aagaard

Fra geografiens verden. Red.: Bodil Engell et al.

Geografforlaget, Brenderup 1989. 48 s., ill. 25 cm. Kr. 35.-.

Her foreligger et smart, lille propagandahefte om geografiske emner, der forhåbentlig kan fænge i en træt gymnasieklasse. Man dølger forfatternavnene, medens der nævnes hele tre redaktionsniveauer, en korrekturlæser samt en flok inspiratorer.

De 22 emner fylder hvert ét opslag, og opsætningen følger princippet om mindst et foto eller figur pr. side, så teksten må være vel tilfilet. Opslagene er meget velskrevne samt appetit- og spørgsmålvækkende. Dog føler jeg mig altid noget forført, når man bruger stilen "vi ønsker ..., vi skal..., vi har...". Det siges også (p.8), at ordet "befolknings eksplosion" er ved at gå af mode, og at det skyldes især udviklingen i de industrialiserede lande; andre passager i heftet viser da også, at problemet stadig er akut.

Bogen opfylder sit formål på gymnasieniveau, ingen tvivl om det. Men heftet er også en tidstypisk dokumentation for fagets idéhistoriske situation, og i den sammenhæng kan det godt give lidt kriller i maven, når man adræt skal præstere et nærmest olympisk trespring fra fx tigerøkonomier over ozonlaget til affald. Nok er geografer dygtige og bredt orienterede, men det forekommer mig, at dette hefte må stille store krav til fagets lærere, der skal begrunde omfangslogikken og sammenhængen emnerne imellem.

Rolf Guttesen

Egon Jensen, Margit Nielsen: Ungarn: et reformland.

Geografforlaget, Brenderup 1990. 102 s., ill. 26 cm. Kr. 105.-

I Geografforlagets serie af regionalhefter er Ungarn genudgivet i en opdateret og noget ændret version. Forfatterne er henholdsvis økonom og geograf, men det må konstateres, at økonomien har haft mest at fortælle til dette fællesprodukt.

Heftet giver en relativt grundig gennemgang af den politiske og økonomiske histo-